

Fàbrica Vermella

Sant Fruitós de Bages

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Entorn del riu Llobregat. Fàbrica Vermella s/n (08272 Sant Fruitós de Bages)
Emplaçament	Crta. Manresa-Vic (N-141-C), abans del km.7 cal agafar el trencall a la dreta i continuar uns 500m

Coordenades:

Latitud:	41.7534
Longitud:	1.89247
UTM Est (X):	407923
UTM Nord (Y):	4622990

Classificació

Número de fitxa	08213-24
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Conjunt arquitectònic
Estil / època:	Contemporani Neoclàssic
Segle	XIX
Any	1833
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Edifici reformat
Protecció	Inexistent
Número inventari	IPA nº 35 de Sant Fruitós de Bages
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	Ref. cad.: 000A09000
Autoria de la fitxa	Raquel Valdenebro Manrique
Data de registre de la fitxa:	ds., 23/05/2009 - 02:00

Descripció

La tipologia del recinte respon al model de "clos de colònia". La fàbrica està ubicada a tocar de l'antic Pont de Navarcles que travessa el riu Llobregat, al marge dret de la riba del riu, dins el terme de Sant Fruitós de Bages. Tot el conjunt ha estat construït en mur de mamposteria irregular, arrebossat i pintat en color vermell. El conjunt industrial conforma un conjunt tancat de planta rectangular, que s'estén seguint la riba del riu Llobregat. És format per un seguit d'edificacions d'ús industrial en sentit E-O formant dues fileres d'edificis paral·leles, i en els trams de ponent i de llevant, sense edificis, uns murs tanquen el recinte, configurant el clos tancat. Interiorment els edificis es distribueixen entorn a un pati que permet l'accés a tots els edificis. L'accés al recinte és per un alt portal obert al mur de tancament de llevant (al peu del Pont de Navarcles), on hi ha un rètol que indica: "Recinte industrial del Pont Vell". El primer que trobem al cantó nord és l'església del recinte industrial, advocada a Sant Antoni. És un edifici molt senzill, de planta rectangular, cobert a dues aigües i carener perpendicular a la façana; està orientat E-O. La façana principal és presidida per un portal coronat per un frontó triangular de pedra. L'escena figurativa de dins el frontó resulta avui dia inapreciable degut a la vegetació existent al lloc. Sobre el frontó s'obre un finestral semicircular. Destaca la presència d'un seguit de contraforts exteriors, entre els quals s'obren finestres de llinda en arc de mig punt, situats a la part superior del mur. L'interior de l'església es troba totalment buit i és utilitzada com a magatzem. Destaca que la llinda del portal de la façana principal, on hi ha gravada la data "1852". A ponent de l'església s'adossen un seguit de tres edificis de planta baixa i primer pis que eren destinats a magatzems. Aquests edificis compten amb un seguit d'obertures, tant portes com finestres, que permeten l'accés al diferents compartiments. Són obertures fetes sempre directament al mur, protegides amb reixes exteriors, i sense cap mena de decoració afegida. Aquest bloc del cantó Nord del conjunt es remata a l'extrem oest, amb un cos de planta baixa, també destinat a magatzem, i amb una vivenda de planta baixa, primer i segon pis, coberta a doble vessant. A diferència de la resta del conjunt s'aprecia la pedra vista, i sembla objecte d'alguna reforma recent del conjunt industrial. Tanca el cantó de ponent de la fàbrica, un mur, obert recentment amb portes automàtiques. La línia d'edificis de migdia del conjunt es troba formada per la fàbrica pròpiament dita, que ocupa el cantó de ponent d'aquesta línia d'edificis. En aquest costat els edificis són bastits aprofitant la diferència de nivell del marge del riu, per tant compten amb pis -2, pis -1, planta baixa, a nivell del pati interior, i primer pis. L'edifici de la fàbrica té planta rectangular, cobert a dues aigües amb el carener perpendicular a la façana. Al seu extrem de ponent s'observa la presència d'un cos doble adossat en direcció al nord, ocupant una part del pati interior del recinte. L'edifici de la fàbrica mostra un seguit d'obertures en forma de finestres, rectangulars a la planta baixa, i quadrangulars al primer pis. Adossat en direcció a llevant de la fàbrica, seguint amb aquest bloc constructiu, s'aixequen un seguit de cossos destinats a vivendes del que devien ser els encarregats, fusters, manyans i personal de manteniment de la fàbrica. En aquest cas també aprofita el desnivell del terreny, presentant planta -2, planta -1, planta baixa i primer pis. S'obren tant al cantó nord com sud, amb un seguit de finestres quadrangulars de petit tamany. El cantó de llevant de la fàbrica es tanca amb un mur exterior, i un cos format per una casa de planta baixa i primer pis, amb coberta inclinada. Aquest edifici era destinat a habitatge de l'administrador de la fàbrica, i es troba ubicat al costat de la porta d'accés al recinte.

Observacions:

La resclosa que desvia l'aigua del riu i movia les antigues turbines s'ubica uns metres a llevant del riu, a l'alçada del modern pont que travessa el Llobregat en direcció Navarcles. La fàbrica vermella rep el nom popular de Fàbrica Vermella degut al color de la pintura de l'arrebossat exterior de tot el conjunt, també és coneguda amb el nom de fàbrica del Pont de Navarcles, especialment al veí municipi de Navarcles, ja que bona part dels treballadors de la fàbrica eren originaris d'aquest municipi. Inclòs a l'inventari del Patrimoni Arquitectònic de la Generalitat de Catalunya amb els n° 35.

Història

La fàbrica del Pont rep aquest nom perquè es troba adossada al Pont Vell de Navarcles, construït a finals del segle XVIII. L'any 1817 es va edificar en aquell indret un molí fariner. La substitució del molí per la fàbrica es va fer pels volts del 1833. Albert Benet és de l'opinió que aquest molí enderrocat el 1817 deuria haver-se fet sobre les restes d'un altre pre-existent . També el fet que la fàbrica del Riu, a la banda de Navarcles, s'aixequés sobre un antic molí, fa pensar que a l'altra banda de la resclosa s'aprofitaria per contruir-hi un altre. Es tractava sens dubte dels antics molins medievals apareguts a la documentació entre els segles X-XIII, propietat del monestir de Sant Benet . BENET (1985: 378). Els amos de la nova fàbrica van ser els germans Herp de Manresa. El 1851 es van fer obres d'ampliació i poc després es lloguen dependències a altres industrials de la comarca. L'any 1962 aplegava un total de 124 telers mecànics. Sembla que la família Herp va acabar venent-a i va acabar funcionant de lloguer. CAMPRUBÍ (1994: 170-171) Els anys 30 del segle XX es coneixia amb el nom de Can Vives. A mitjans de segle va deixar de funcionar restant el recinte abandonat. A finals de la dècada dels 80 es va començar a reaprofitar l'edifici construïnt-hi tallers industrials independents. L'any 1985 la nau de la fàbrica patí un incendi. Actualment és seu de petites indústries de diferents rams que aprofiten espais de les seves instal·lacions.

Bibliografia

CAMPRUBÍ I PLANS, J. (1994) "Les fàbriques de Sant Fruitós de Bages (1 i 2)" a Fàbriques i empreses. 10 anys de reportatges a Regió 7. 1984-1994. Pàg.170-171. FERRER I ALÓS, LL. (1994). Les fàbriques de Riu de Navarcles. Col Quadrns nº 7 CEB. Pàg. 25-30.

